

EVJUSPELET 2014:

HULDRESØLVET

Manus:

Roar A. K. Bøye

Musikk:

Roar A. Bøye/Oddbjørn Aase

Koreografi:

Lene Wadseth

roarboye@me.com
Tlf: 47388884
www.kulturhjelpen.no

PROLOG: SAUHERAD, TUNET KLEVAR GÅRD. SENSOMMER/HØST 1814

1 Overtyre

2 1814

KOR (OFFSTAGE)
Året er 1814

*En ny nasjon
Norge har vedtatt en grunnlov*

*Over er nå
Tida i dansk union*

*Norge kan nå
Møte en fremtid som rike*

*Folket vil nå
Løse sin sak som nasjon*

(Onstage)

Det unge nye riket trenger finansiering. Norges bank etableres. Det blir bestemt at alle innehavere av sølv skal betale en sølvskatt til det nye riket.

En hest salet med kløv blir fulgt inn. BONDEN OLAV HALVORSON og FRUA ANNE OLSDATTER tar til å sale av hesten. Aner de underjordiske og gjør noen ritualer. En Embedsmann, FUTEN (bykledt, strengt uttrykk) og en LENSMANN ankommer Klevar gård.

FUTEN
(Til bonde Olav Halvorsson)
Så, dere har vært til seters?

OLAV HALVORSSON
(Ikke lysten på prat)
Ja, Nauta trenger å skifte beite

ANNE OLSDATTER
Det er nå liksom tradisjonen... langt tilbake i tid.

FUTEN
Skjønner

ANNE OLSDATTER
Skal vi holde oss med mat og holde kyra med beite, må vi ty til setra.

FUTEN
Ligger den langt unna?

(FORTSETTER)

OLAV HALVORSSON

En dagsmarsj

LENSMANNEN

Da kommer en hest godt med

ANNE OLSDATTER

Ja, hesten er god å ha.

OLAV HALVORSSON

Ja?

FUTEN

Ja?

ANNE OLSDATTER

Hva er det Karene vil?

FUTEN

(Leser)

Jo... Efter loven av 20ende mai om pengevesenet skal for kongeriket Norge utrettes en ny bank, hvis fond, så fremt den ikke ved frivillig subskripsjon kan erholdes, skal tilveiebringes ved tvungne innskudd efter ligning på formue.

OLAV HALVORSSON

Kom til saka

LENSMANNEN

Norge er nå et selvstendig rike. Som dere har fått med dere løsrevet fra unionen med Danmark. I den forbindelse er Norges bank opprettet. Den krever folkets oppslutning, til alles beste.

FUTEN

Det er slik at Stortinget har forordnet en skatt. Kall det gjerne en sølvskatt

OLAV HALVORSSON

(Tar Futen brutalt i jakka)

Kom ikke å snakk om sølv her. (Ser seg omkring og gjør et rituale. Repeteres av kona)

LENSMANNEN

Jeg ber om respekt for Norges lover. Olav, slipp futen.

(Futen slippes)

FUTEN

(Finner frem en stor skrivebok, penn og blekkhus fra sin dokumentmappe)

Takk. I utgangspunktet skal kun følgende fylles ut. Efter stedets formaliteter skal Indskyters navn og det pågjeldende innskudd føres.

(FORTSETTER)

OLAV HALVORSSON

(Avbryter)

Vi lar sølvet være!

LENSMANNEN

Vi skal vel ikke forstå det slik at dere ønsker å unndra opplysninger om gårdens sølv?

ANNE OLSDATTER

(Korser seg)

Det er slik at det hviler en forbannelse over Klevarsølvet

LENSMANNEN

Sølvet skal likevel registreres

OLAV HALVORSSON

Det ville jeg ikke gjøre

ANNE OLSDATTER

(Korser seg)

Det knytter seg død og fordervelse til det.

FUTEN

Død og fordervelse?

ANNE OLSDATTER

(Korser seg igjen)

Sølvet er ikke noe vanlig sølv.

LENSMANNEN

Nei vel?

ANNE OLSDATTER

Det stammer fra de underjordiske.

OLAV HALVORSSON

Hulderfolket

LENSMANNEN

(Til futen)

Gammel overtro

FUTEN

Nå vel? Protokollen har en egen post for anmerkninger. La oss komme til bunns i dette.

ANNE OLSDATTER

Da må vi gå inn.

FUTEN

Nå vel. La oss gjøre det.

ANNE OLSDATTER

(På veg ut samlet)

Det hele startet for over 100 år siden.

Scene 2: Int. HULDREBERGET

Det er fest i huldreberget.
 Huldrene danser heftig mens
 HULDREKONGEN KNIPE sitter
 uengasjert og ser på.

(Anm. Huldrene og Knipe må være uhyggelige og groteske av utseende. Bruk gjerne hvite kontaktlinser ("Marilyn Manson") på hovedfigurene. Surrealistiske kostymer og ansiktsmasker/sminke i sort, brunt og grønt.)

4 Knipe

SYTE
Knipe, vår Konge

SISKE
Mister sin manndom

SYTE
Sitter og sturer.

KNIPE
Hysj, Ti! Tåper!

KRENGE
Rotner på ræva

HULDRENE
Knipe, vår Konge
Mister sin manndom

KREVE
Tynges av tungsinn

KNIPE
Pøh, ti tåper!

SISKE
Dau som en Dauing

(Dans)

HULDRENE
Knipe, vår Konge
Knipe, vår konge
Knipe, vår konge
Knipe, vår konge

KRENGE
Knipe, vår konge

BØTE
Mister sin manndom

KNIPE
Pøh, hysj huldre

(FORTSETTER)

KRENGE
Morkner av mørket

SISKE
Nummen av natten

HULDRENE
*Knipe, vår Konge
 Mister sin manndom*

KREVE
Tynges av tungsinn

KNIPE
Pøh, ti tåper!

SISKE
Dau som en Dauing

KNIPE
Hysj, ti tåper!

HULDERSOLISTER
*Trett av tåke
 Søvnig av skyer
 Lys opp livet
 Finne flammer*

KNIPE
 Tåper! Stille snoker! Hespetrær og hulderpakk!
 (Sorti Knipe)

5.Siskes blues

SYTE
 Fåfengt!

KREVE
 Forgjeves!

SISKE
 Fåreskaller!
*Søstre, søstre
 Slutt å syte
 Slutt å sutre
 Sure søstre*

KOR AV UNDERJORDISKE
Siske er sint

SISKE
*Tølper taper
 Tøver tøv
 Jyplinger gir opp*

KOR AV UNDERJORDISKE
*Siske er sint
 Furien fråder*

SISKE
Hør her, hør her huldersøstre

KOR AV UNDERJORDISKE
Furien fråder

SISKE
*Natta nager
 Natt er lang
 Lengden lammer liv*

KOR AV UNDERJORDISKE
Nummen av natt

SISKE OG KOR AV UNDERJORDISKE
*Vi vet, Vi vet
 Vettene vil vite*

SISKE
*Siske snuser
 Smyger, snor
 Sanke søker svar*

KOR AV UNDERJORDISKE
Siske vet svar

SISKE
Slite, streve

KOR AV UNDERJORDISKE
Siske den slue

SISKE
Siske søker svaret

KOR AV UNDERJORDISKE
Siske den sleipe

SISKE
*Sør i skogen ei seter
 Med ei seterjente så søt og snill
 Lurer, listig vi lokker
 Unge kvinner gjør Knipe kåt*

KREVE OG SYTE
Unge kvinner gjør Knipe kåt

SISKE
*Her i huldrenes haller
 Går en kongekropp
 alt for kald og klein
 Vi vet varmen kan vekkes*

HULDRENE

En ung kvinne gjør Knipe kåt

SISKE

*Huldre henter
Folk til fjells
Bergtar bringer bluss*

SISKE OG HULDRENE

*Vi vet. Vi vet
Folk forsyner flammer*

SISKE

*Kall på Knipe
Søstre smisk*

SISKE OG HULDRENE

*Vi vet vetten vil
Vetten vil ha jenteben å jage*

SISKE OG HULDRENE (FORTS)

*Søstre, søstre
Kall på Knipe!*

6. Hulderlokk

KOR AV UNDERJORDISKE

*Knipe kom, hør oss kalle
Nøden nager oss alle
Sanke skal si deg svar på
Huldernøden vi har, så
Knipe kom du må komme nå
(Messer dette i det følgende)*

KRENGE

*Olme orm
Din sleipe snok
Krymper
Kveles i din krok
Hoi hå*

SYTE

*Falske fisk
Så dorsk og dum
Kroppen krum
Og toppen tom
Hoi hå*

BØTE

*Magre makk
Din sorte slask
Våt og vemmelig
Uten vask
Hoi hå*

GRAVE

*Digre drit
Vår stygge snik*

(FORTSETTER)

Raper rått og
lukter lik

Hoi hå! KRENGE

Hoi hå! SYTE

Hoi hå! BØTE

Hoi hå! GRAVE OG SANKE

Hoi hå! KOR AV UNDERJORDISKE

Knipe kommer inn med Huldermjød i
et overdimensjonert krus.

7 En Menneskemøy

Knipe, min konge
Du trenger tenning
Krev din kvinne

Kvinne? KNIPE

En menneskemøy KOR AV UNDERJORDISKE

Fin og frodig SYTE

Ven og vakker KREVE

Vinner varme SISKE

En menneskemøy KOR AV UNDERJORDISKE

Baker bakster KREVE

Koker karrer SYTE

Moser mørket SISKE

SISKE (FORTS)

*Knipe, min konge
Våkn opp fra valen
Krev din kvinne*

KOR AV UNDERJORDISKE

En menneskemøy

SYTE

Fin og frodig

KREVE

Ven og vakker

SISKE

Vinner varme

KOR AV UNDERJORDISKE

En menneskemøy

SISKE

Syr og steller

SYTE

Har lys og loge

KREVE

Tømmer tungsinn

KNIPE

(Reiser seg. Hånlig)

Menn'skemøy! Ha!

(Setter seg)

Vis meg hvordan!

8. Ei seter i skogen

SISKE

*I ei seter i skogen
Ved Øktern-vannet
Den beste Budeia bor
Så vakker og ven
Så frodig og fruktbar
Den gjeveste jomfru*

ALLE TRE

Knipe, din kone

KREVE

Din blivende brud

SISKE

*Troskyldig og tam
Lett å lure*

Så lett å lokke

(FORTSETTER)

SYTE
Vi kler oss som kvinner

KREVE
Vi gjør en visitt

SYTE
Lover lønn

SISKE
En fristende felle

KREVE
Vi lokker

SYTE
Hun lystrer

KREVE
Budeia bekles som brud

SYTE
Vi brygger til bryllup
Før brudgommen møter

KREVE
I berget hun bergtas, din brud

KNIPE
Hvordan vinne vår vene
Med hvilken lønn skal den lokkede lokkes. Hæ!?
(Taust)

SISKE
Vår viten vakler

SYTE
Svaret svikter

KREVE
Gåten gnager

KNIPE
Ha! Tenkte tanken
(Knipe reiser seg. Åpner lokket på kista
han har sittet på)

KNIPE (FORTS)
Min Skatt av skinnende sølv

SYTE
Det skinner

KREVE
Det stråler!

(FORTSETTER)

SISKE

Sølv et sikrer seier

KNIPE

Gi jenta en skinnende sølje, og lar hun seg
 lokke så lov hele skatten.
 Så! Slutt å syte og smiske. Bring min brud!

9. Eg veit i himmelrik ei borg

(Et lik fires ned fra en balkong. Bæres
 frem.)

PRESTEN MED KOR

*Eg veit i himmelrik ei borg,
 Ho skin som soli klåre
 Der er kje synder eller sorg
 Der er kje gråt og tåre*

*Eg fattig hit til verdi kom
 Og rann av ringe røter
 Fer herifrå med handi tom
 Og dødens vald meg møter*

9. Likdansen

Scene 3: EXT. Klevar gard 1700-tallet

Noen danser omkring kista motsols.
 Presten og en liten menighet
 bevitner det som skjer. Til slutt
 bæres Liket ut med et gravfølge.)

10B Eg veit i himmelrik ei borg
(**reprise**)

(Den unge gutten Kristian, Moren Ingrid og Halvor blir tilbake. Halvor tetter igjen åpningen i veggen.)

KRISTIAN

(Tar til å plystre melodien i salmen. Halvor overhører det følgende.)

INGRID

Kristian! Stopp med en gang!

KRISTIAN

Hva?

INGRID

Med å plystre. Du må ikke plystre. Da kaller du på de Underjordiske.

KRISTIAN

De Underjordiske?

INGRID

Du veit. Det finnes mørke krefter rundt oss alle steder. De må vi beskytte oss mot.

KRISTIAN

Beskytt meg, mor

INGRID

Det er det jeg gjør, vennen min. Jeg sier du ikke må plystre. Da lokker du på dem

KRISTIAN

Jeg skal ikke gjøre det mer. (Pause) Men mor. Hvorfor bar de ikke ut kroppen av døra? Hvorfor firet de det ned?

INGRID

Det er nettopp for at ikke onde ånder skal slippe inn døra når de bærer ut liket. Kom så. La oss komme oss til kirken.

11. Øktern

EXT. ØKTERN SETER

KARI

(holder på med tradisjonelt tekstilarbeid på setra. Kanskje fingervever et pyntebånd til et fremtidig bryllup)

12. Karis tvil

*Fuglen bygger sitt rede
Bekken finner sitt tjern
Treet vokser av jorden
Mauren bygger sitt vern*

(FORTSETTER)

Alt skjer uten en tanke,
 Som et livsritual
 Hvorfor strever jeg så med
 Mine valg, mine kval

Valget står mellom brødre
 I fra Klevar den gildaste gard
 Den første lar hjertet mitt banke
 Den andre gir tankene svar

Den yngste gutten er vakker
 Han er snill han er ung
 Han vil hjelpe meg bære
 Om min bør vil bli tung

Han er snill, han er kjærlig
 Beste venn jeg kan få
 Han vil viske meg drømmer
 Som jeg kan leve på

Valget står mellom brødre
 I fra Klevar den gildaste gard
 Den første har armkrok å by meg
 Den andre er mer som en far

Den eldste gutten har odel
 Han har makt. Han forstår
 Han kan sikre min fremtid
 Gi meg sikrere kår

Han er sterk, han er flittig
 Han har penger på bok
 I sin sak er han mektig
 I sitt ord er han klok

Natt blir avløst av dagen
 Vinter smelter til vår
 Alt går til så naturlig
 Likevel tvilen min rår

Jeg spør meg er jeg den rette
 Bør jeg pakke og dra
 Finne husrom et nytt sted
 Reise langt herifra

For jeg har ingen medgift
 Til en gard stor og gild
 Jeg har bare meg selv og
 tvilen: hva er det jeg vil

Tyder tegn tyder gåter
 Når hver dag glir forbi
 Om jeg kunne få hjelp med
 mine valg mine kval
 Hjelp meg før jeg blir gal
 Kom og hjelp meg bli fri

(Huldrene SISKE, GRÅTE og KREVE kommer utkledd som gamle koner. Gir seg ut for å være mennesker)

SISKE

Sitter du her, min kjære.

KARI

Å, Unnskyld. Jeg sitter her og drømmer. Er det ferdafolk?

SYTE

Å, ja. Vi trenger en rast. Gamle føtter blir fort trette.

KARI

Dere får sette dere på benken min. Jeg har ikke annet å by.

SISKE

Å takk

KREVE

Så du er alene her på setra

KARI

Ja, jeg klarer meg fint. Har godt selskap i dyra.

SYTE

Du som er så ung å vakker, har vel mange friere på lur?

KARI

Å, jeg vet ikke....

SISKE

Tro oss, gamle koner. Vi har sett det før. Om ikke lenge står du brur.

KARI

Tror du det?

SISKE

Visst! Tillater du en liten spådom

KARI

Aaaa

SISKE

Gi meg hånden din. La meg se. Fine linjer. Ser dere?

KREVE OG SYTE

Ja, Fine linjer. Godt tegn.

SISKE

Du har mye spennende i vente.

(FORTSETTER)

SYTE
Heldige jente

KARI
Åh!?

SISKE
Men det ligger en tvil her. Se

KREVE
Hun har et vanskelig valg

KARI
Kan dere se det?

SISKE
Men her også en løsning

KARI
Virkelig!?

SYTE
Ja, hun må velge den første som frir

KREVE
Da får hun et langt og rikt liv

KARI
Er det sant!?

SISKE
Så sant som den øvre linjen skrår mot din
pekefinger. Se!

KARI
Jeg ser det. Men....

SYTE
Men hva?

KARI
Jeg er fattig. Jeg har ingen medgift. Jeg er
redd jeg ikke blir godtatt.

SISKE
Søstre, tenker dere det samme som meg?

KREVE
Ja, sølja

KARI
Sølje?

SYTE
Vi søstrene har med oss ei gammel sølje. Vi
skulle til en sølvsmed i Skien for å spørre om
verdien

KREVE

Den skal visst være både svært gammel og svært verdifull.

SISKE

Men har vi nå egentlig bruk for den. Vi gamle jomfruene?

KREVE

Nei, egentlig ikke

SISKE

Hva sier dere søstre?

SYTE

La jenta få sølja

KARI

Men dere kan da ikke gi meg slik ei fin sølje

KREVE

Vi er tre gamle jomfruer. Vi har ingen arvinger å gi den til.

SISKE

Det ville glede oss veldig om du tok i mot.

KARI

Men jeg kan ikke uten gjøre noe i gjengjeld

SISKE

Ikke stort du trenger gjøre

SYTE

Det eneste måtte være å respektere vår spådom

KREVE

Spådommer skal man respektere

SISKE

Du vil finne lykka om du takker ja til den første som frir

KARI

Er det sant?

SISKE

Ta deg tid, bare se på den

KARI

(Aside)

Tar jeg i mot har jeg både medgift og løsning på valget mitt. Halvor og Kittil kommer i morgen på buferdsdagen. Den første av dem som frir takker jeg ja.

SISKE

Hva tror du?

(FORTSETTER)

KARI

Den er veldig vakker

SISKE

Mine søstre og jeg har blitt enige om at tar du
i mot sølja, skal di få resten av sølvet også.

KARI

Resten av sølvet?

KREVE

Vi tar det med i morgen

KARI

Så snille dere er. Ikke bare gir dere meg
medgift. Dere letter også mine vanskelige valg.
Dere gir meg stor glede.

SISKE

Gleden er på vår side. Vi må videre. Men kommer
tilbake med alt sølvet.

KARI

Jeg skal vente på dere.

SISKE

Far vel

KARI

Far vel

13. Den første som frir

*Jeg har gjort meg et valg
Det blir som det blir
Husk den første som frir
Den første som frir*

*Hvem av brødrene spør
Hvem blir det som tør
De som til setra rir
Hvem av brødrene frir*

*Jeg har funnet mitt svar
Gyldig som på papir
Husk den første som frir
Den første som frir*

*Tydet går og tegn
når hver dag gle forbi
Søkte løsning og svar
Som et dyr søker hi*

*Og jeg håpa på råd
med vansk'lige valg,
Jeg ønska: bli fri*

(FORTSETTER)

Jeg ville bli fri

*Jeg har gjort meg et valg
Nå tror jeg jeg blir
Husk den første som frir
Den første som frir*

EXT. ØKTERN SETER

14. Buferdsdagen

KOR

Buferdsdagen. Dette var dagen buskapen skulle hjem fra setra. Setra skulle stenges for vinteren og alt godt å spise kunne hentes hjem til garden. Prim, ost, smør og annet som var blitt laget ble fraktet hjem. Seterproduksjonen ble kalt kløv, og bøndene kløvde gjerne sine hester rikelig hver høst for hjemtur på buferdsdagen. Dagen før buferdsdagen hadde Klevar-brødrene Kittil og Halvor ridd tidlig hjemmefra opp til setra for å hente kløv, budskapen og ikke minst få treffe Kari.

Brødrene ankommer Øktern til hest.
Der venter Kari.

KITTIL

Hva sier du, Halvor? Øktern seter.

HALVOR

Det er vel mer vannet du ser. Tenker du vil fiske litt.

KITTIL

Gjett om! Stanga er klar.. Men her har vi jo Kari

KARI

Vær hilset, karer. Hatt en fin tur?

KITTIL

Bedre og bedre etter som vim passerer Nautesund, Sommerseter og nærmer oss Øktern. Høydepunktet er å komme til deg.

KARI

Du smigrer, Kittil. Er dere sultne?

KITTIL

Vi hadde en rast ved Sommerseter. Kan vente litt. Ellers takk.

KARI

Som dere vil.

KITTIL

Er det bra med fisk om dagen?

(FORTSETTER)

KARI

Skulle mene det. Det vaker rett som det er.

KITTEL

Tror jeg starter med en fisketur, så får vi noe ekstra godt til maten senere.

KARI

Gjør det Kittil

HALVOR

Jeg holder Kari med selskap

KITTEL

Blir borte bare en liten stund.
(Sorti)

HALVOR

Fått gjort litt på setra i sommer, Kari

KARI

Det har jeg. Mye å stelle med

HALVOR

Jeg ser du driver med en vev. Hva skal det bli?

KARI

Å.... Nei, det er nå bare litt tidsfordriv

HALVOR

Blir fint, ser jeg

KARI

Takk

(MUSIKK)

15. Kari, vil du?

HALVOR

Jeg har noe jeg må si deg..

KARI

Å?

HALVOR

Hm.. Har tenkt på mye deg i sommer

KARI

Og jeg har tenkt mye på deg også

864

HALVOR

Nå kommer visst Kittil tilbake allerede

KOR (OFFSTAGE)

*Du har gjort deg et valg
Det blir som det blir*

(FORTSETTER)

*Husk den første som frir
Den første som frir*

EXT. ØKTERN SETER

Kittil kommer med fangsten. Han har fanget fin fisk.

KITTIL

Kari, den fisken må ha venta på å bli fiska. Det nappa med en gang

KARI

Så du fikk fisk?

KITTIL

Visst fikk jeg fisk. Fin aure til maten.

HALVOR

Da tror jeg at jeg skylder å bidra litt også. Jeg går inn og fyrer opp ovnen.

KITTIL

Høres bra ut, Halvor. Begynner faktisk å bli litt sulten.

(Sorti Halvor)

KARI

Da tror jeg jeg skal begynne på maten

KITTIL

Før du går inn, vil jeg bare ha et ord med deg, Kari

16. Den første som frir (reprise kor)

KARI

Ja?

KITTIL

Vi har jo snakket om det før du og jeg ansvaret med å ha odell på gård.

KARI

Det har vi

KITTIL

Det er et ansvar som bør deles. Jeg har tenkt på det mye denne sommeren at jeg burde dele det med deg.

KARI

Å?

KITTIL

Derfor spør jeg deg, vil du gifte deg med meg

(FORTSETTER)

KOR
Den første som frir

KARI
 Åh, Kittil. Hva skal jeg si?

KITTIL
 Det holder med et ja, eller nei

KARI
 Det.....Det er så flott og overveldende. Men vil familien din godta meg. Jeg eier jo ingenting

KOR
Den første som frir. Den første som frir

KITTIL
 Det finner vi ut av. Jeg skal snakke med dem. Så Kari, vil du..... ha meg til din ektemann?

KARI
 Ja, jeg vil...

KITTIL
 Takk, mange takk. Jeg skal sørge godt for deg.
 (Halvor kommer ut)

HALVOR
 Nå brenner det godt i ovnen.

KITTIL
 Halvor, det er slik at... Møt min fremtidige kone. Kari har nettopp gitt meg sitt ja.

HALVOR
 Kari? Forlovelse?

KITTIL
 Er det ikke flott?

HALVOR
 Jo... Gratulerer

KITTIL
 Det må feires med nyfiska Aure. Jeg tok med ei lerke også. Nå skal vi hygge oss

HALVOR
 Det skal vi.... Gå inn å lenge dere... Jeg har bare noen små ting å utrette først. Kommer snart

EXT. ØKTERN SETER

17. Plystrevise
 (Musikk. Halvor begynner å plystre.)

(FORTSETTER)

KOR AV UNDERJORDISKE

*Huldre, her!
 Lytt til lokken.
 Hvem er han?
 Og hva vil han?
 Huldre her!
 Kom i horder
 Samle her
 Alt som sniker
 Vi er kallet. Vi kommer nå*
 (Messer det ovenstående i det følgende)

HALVOR

*Lytt lytt hør meg plystre
 Lytt lytt Hør jeg kaller
 Mørke makter må lystre
 Lytt som tonene faller*

(Fortsetter å plystre)

*Lytt lytt hør meg plystre
 Lytt Det var som pokker
 Mørke makter må lystre
 Lytt jeg kaller Jeg lokker*

(Forsetter å plystre. De underjordiske kommer til syne. Dans.)

SYTE

Det plystres det piper

GRAVE

Det lokkes vi lytter

BØTE

Det kalles vi kommer

SYTE OG KRENGE

Det lokkes vi lystrer

GRAVE

Hør tonenes tale

GRAVE (FORTS)

Et sinn føler sinne

BØTE

Et menneske vil møte

SYTE OG KRENGE

Med mørkets magier

(Vi ser HULDERSOLISTENE og KNIPE blandt de underjordiske)

18. Min bror av dage

(FORTSETTER)

KNIPE

Du kallet. Vi kom. Hva vil du?

KOR AV UNDERJORDISKE

(Bygges opp som en kanon og en kakofonisk
crescendo)

*Si det si det Svar på spørsmål Svaret søkes Sen å svare Svar
svar svar svar!*

(Kort pause)

HALVOR

Min bror av dage!

KNIPE

*Svaret svart
Ønsket ønska
Løfte loves
Bror skal bergtas*

SISKE

(Med en pose salt)

Salt her serveres

SYTE

Dyppes i drikken

KREVE

Veltes i vannet

SISKE

Tørsten gjør tørstig

HALVOR

Salt i min brors drikke?

KREVE

*Broder til bekken
Ved sommerseter*

KNIPE OG HULDERNE

Bror skal bergtas

HALVOR

Jeg skjønner, men hva er prisen?

KITTIL

(Vi hører stemmen inne fra setra)

Halvor, maten er klar!

(På et blunk forsvinner alle de
underjordiske)

HALVOR

(Mot de underjordiske)

Prisen?!

(Ikke noe svar. Til Kittil)

Jeg kommer!

(Heller saltet i Kittil sin drikkeflaske
og går inn i setra)

EXT. TUNET KLEVAR GÅRD. SENSOMMER/høst 1814.

Futen kommer ut med en eske med sølvbeholdning. Han vil studere sølvet i dagslys.

19. Klevar

FUTEN

Interessant

ANNE OLSDATTER

Hva er det du gjør!? Du må ikke røre ved sølvet?

(LENSMANNEN og OLAV kommer også)

FUTEN

Jeg ville bare studere sølja i dagslys. Det er en vakker sølje, og vi kan notere oss en god verdi på den.

ANNE OLSDATTER

Det hviler forbannelse over sølvet har vi sagt. Legg det tilbake i dette skrinet, er du snill.

LENSMANNEN

Så du vil ikke ta i det?

ANNE OLSDATTER

Å nei, på ingen måte

FUTEN

Vi må be om å få høre mer om dette. Hvordan kom sølvet i gardens besittelse?

OLAV HALVORSSON

Dagen etter frieriet til Kittil, var det selve buferdsdagen. Halvor og Kittil selte på hestene tidlig på morgenen.

ANNE OLSDATTER

Det var mye kløv. Kari hadde vært flittig den sommeren. Ost, smør, bær, og mye godt.

OLAV HALVORSSON

Kari insisterte på å gjøre ferdig en vev og komme etter. Gutta gikk med på dette og tok vegen hjemover med buskapen.

ANNE OLSDATTER

På vegen ble Kittil svært tørst, og jo mer han drakk jo tørstere ble han.

EXT. SOMMERSETER EIANGEN

KITTIL

Halvor. Har du mer å drikke? Jeg er så enormt tørst i dag. Drikk og drikk og blir aldri utørst.

HALVOR

Jeg har litt igjen, men det er jo kort veg tilbake til Sommerseter-bekken.

KITTIL

Du har rett. Dumt av meg. Venter du her, så går jeg tilbake og får meg litt mer å drikke.

HALVOR

Jeg venter

(Sorti KITTIL)

20. Jeg tørster

HALVOR (FORTS)

*Kari jeg tørster og
Jeg tørster etter deg
Snart er jeg på veg
Min bror slukker sin tørst*

*Kari jeg lengter og
Jeg lengter etter oss
Det pumper som en foss
Min bror slukker sin tørst*

*Jeg vet at det er ondt
Men tanken byr meg gang på gang
Min broder søker bekken
Han er tørst for siste gang*

*Jeg vet folk forsvinner
Det kan skje i vill natur
Han bare ble borte
På sin vandring. På sin tur*

(Pantomime: Kittil dukker opp i bakgrunnen. Han er dehydrert og kjemper med ekstrem tørste. En og en huldre dukker opp og forsøker å fange ham. Til slutt er han omringet og overmannet. Han forsvinner.)

*Kari jeg kommer og
Jeg kommer for å fri
Snart er alt vondt forbi
Min bror slukker sin tørst*

*Kari jeg lover å
Bli din ektemann
Mens bror min søker vann
Min bror slukker sin tørst*

(FORTSETTER)

*Men hva om jeg feiler
Hva om løftet er en løgn og
Hva om vår lykke snus
I marerittets døgn*

*Og hva om min bror har
Funnet vegen til din favn
Hva om du visker nå
Men visker ømt hans navn*

HALVOR (FORTS)

Jeg må tilbake til setra
(Sorti)

EXT. ØKTERN SETER

(De underjordiske gjemmer seg, men følger
spent med. Messer det følgende svakt.)

21. Øltøs-teszch

KOR AV UNDERJORDISKE

*Øltøs-teszch fel a mejå-sonj (Kle opp bruden)
(Siske, Kreve og Syte med sølv og
brudeklær)*

SISKE

Kom, Kari

SYTE og KREVE

Kari, kom

KARI

Hei. Der er dere jo.

SISKE

Ikke bare er vi her. Vi har med noe fint til
deg også.

SYTE

Som vi lovet

KARI

Nei, så fantastisk!

KREVE

Om du tillater oss å prøve på deg en brudekjole
av den fineste vev.

(Huldrene kler opp Kari. MUSIKK. De
underjordiske danser som de var vind i
trærne)

(FORTSETTER)

22. Bruden kles

(Dans)

KOR AV UNDERJORDISKE

*Knipe, vår konge
Din brud bør bli best
Vi feirer vår fremtid
Vi forbereder fest*

KARI

Aldri har jeg kjent så fint stoff.

SISKE

Fint er det

KREVE

Og finere blir det

KOR AV UNDERJORDISKE

*Knipe, Din kone
Blir vinnende ven
Se Sølv et skal skinne
Som glitter på gren*

KARI

Aldri har jeg båret noe som dette.

SISKE

Det passer ikke med daglige filler til
brudesølv.

SYTE

For her har du sølvet.
(Huldrene henter frem sølvet av en kiste
og pynter opp Kari)

KREVE

Det skinner

SYTE

Det stråler

SISKE

Sølv et sikrer skjønnhet

KOR AV UNDERJORDISKE

*Knipe, vår konge
Vi bringer din brud
Sølv, store skatter
Skinnende skrud*

KARI

Aldri har jeg sett noe så fint. Nå føler jeg
meg som en dronning

(FORTSETTER)

SISKE

Det gleder oss å høre at du liker det. Det kommer din brudgom til å gjøre også

(Frys)

EXT. BEKK VED SOMMERSETER EIANGEN

Halvor kommer til bekken og finner Kittil sin kjepp og en underlig vridd stokk liggende over bekken.

23. Bror drives av lengsel

KOR

*Bror drives av lengsel
Lengselen slites av tvil
Tvil søker svar
Svar i et bekkefar*

*Bror søker langs stien
Stien krysser en bekk
Bekken har spor
Spor etter bror*

HALVOR

Kittils kjepp! Han har vært her.
(Finner en vridd og kroket stokk)
Denne stokken lå ikke her tidligere. Så vridd den er.

KOR

*Stokk vridd som av smerte
Smertefullt vridd som av angst
Angsten for død
Døden så blodig rød*

*Etter Halvors ønske er Kittil er bergtatt
Stien forsetter til Kari*

EXT. ØKTERN SETER

Kari er ferdig pyntet.

KARI

(Som forhekset)

Aldri har jeg sett noe så fint. Nå føler jeg meg som en dronning

SISKE

Fint. Det gleder oss å høre

24. Finale 1. Akt

KOR AV UNDERJORDISKE

(Gjør seg nå synlige. Fyller scenen.
Messer det følgende)

(FORTSETTER)

Vakker, ven
 Vi har vunnet
 For en fangst
 Vi har funnet

Som en skatt
 Skal hun skinne
 Konge kom
 Kår din kvinne

For en fest vi kan feire nå

HULDERSOLISTER

Knipe, vår konge
 Kom, se din brud
 Din brud bærer sølv og
 Skinnende skrud

Knipe, vår konge
 Din brud bør bli best
 Vi feirer din fremtid
 Vi forbereder fest

(Knipe føres inn til sin brud. Festkledd)

KOR AV UNDERJORDISKE

Knipe, vår konge
 Knipe, vår konge

HULDERSOLISTER

Knipe, vår konge. Kom Kom!

KOR AV UNDERJORDISKE

Vakker, ven
 Vi har vunnet
 For en fangst
 Vi har funnet

Som en skatt
 Skal hun skinne
 Konge kom
 Kår din kvinne

HULDERSOLISTER

(unntatt Siske)

Knipe, Din kone
 Kom snart hun er klar
 Seiren er sikret
 Seiren er snar

SISKE

Vent!
 Kun en mangel må møtes
 Behandles og bøtes
 (Kort pause)

KREVE

Menneskesynet må stenges
 Øynene må vrenses

(FORTSETTER)

KOR AV UNDERJORDISKE

(Med solistene)

*Øynene virker våte
De må vris De må vrenses
Øyne må nå slukkes
stikkes ut De må stenges
Øynene de må vrenses nå*

KARI

(Har til nå vært som i trance. Våkner.
Samtidig med koret over)

Hva skjer?! Slipp meg! Nei! Nei! Hjelp! Hjelp!
(De underjordiske messer og danser villere
og villere)

HALVOR

(Gjør entré. Truer de underjordiske med to
dolker som han holder i kors)

Slipp henne! Slipp henne nå!
*Jeg har stål, Det er skarpt
I min hånd har jeg kniv
Med mitt vasseste blad
jeg berger ditt liv*

(Kaster den ene dolken som blir stående i
en stakk bak og over Kari. De
underjordiske flykter til siden. Halvor
kommer Kari til unnsetning.)

KNIPE

Sølv! Berg sølv, elendige huldre
(Halvor forsetter å true de underjordiske.
De våger seg ikke frempå)

HALVOR

*Jeg har stål. Det er skarpt
Kjenn hvor lykken nå vris
Dere kom for å ta
Nå tar vi vår pris
Sølv beholder vi!*

KNIPE

Dette skal dere angre!
(Sorti)

HALVOR

(Tar Karis hånd)

*Kari, vi må
flykte herifra
Kari, vil du*

HALVOR (FORTS)

*Gifte deg med meg?
Vil du ha meg?
Holde av meg?
Kari?*

(FORTSETTER)

Ja!

KARI

(De kysser og løper ut)

HER SLUTTER 1.AKT

2. AKT

EXT. TUNET Klevar gård. Sensommer/høst 1814

25. Klevar

ANNE OLSDATTER

Halvor berga Kari, men nekta å levere tilbake sølvet.

OLAV HALVORSSON

Det skulle han komme til å angre. Alt dette er forbundet med mørke krefter.

LENSMANNEN

Min gode mann. Alt dette har sin naturlige forklaring

ANNE OLSDATTER

Overnaturlig

FUTEN

Nei. Samstemmer med lensmannen. Vi lever nå i en opplyst tid. Vi må fri oss fra troen på skrømt og huldre.

LENSMANNEN

Det denne historien handler om er to kriminelle forhold. Det alvorligste er et brodermord. Ta det med ro. Saken er nok forelda... Halvor har mest sannsynlig tatt liv av sin bror.

OLAV HALVORSSON

Hvordan våger du?

LENSMANNEN

Det andre forholdet handler om trafikk med stjålet sølv fra Kongsberg mot Skien. Så mye som 50% av sølvet gikk i lommene på folket som ikke ønsket sølvet transportert til Danmark.

OLAV HALVORSSON

Rett og rimelig. Vi ønsker hånd om sølvet vårt selv.

LENSMANNEN

Vel. Denne gangen forsvinner ikke sølvet til Danmark. Den skal kun registreres som grunnlag for beskatning for den norske stat og det norske folk.

ANNE OLSDATTER

Hvordan forklarer lensmannen at sølvet er smidd i feil retning.

LENSMANNEN

Tyver har tatt med seg sølvet og fått det smidd om av en sølvsmed med lav moral.

(FORTSETTER)

ANNE OLSDATTER

Hva da med forbannelsen, som virker den dag i dag? Sølvvet bærer med seg en forbannelse. Det er sikkert.

FUTEN

La oss høre fortsettelsen av historien
(Sorti)

INT. HULDREBERGET

(Knipe omringet av de underjordiske.)

26. Mye er mista

HULDRENE

Knipe, vår konge

KREVE

*Mye er mista
Sølvvet er stjålet*

HULDRENE

Huldre må hevne

KNIPE

*Sølvvet må sikres
Tilhører Terra
Fredlig i fjellet
Morderisk blandt mennesker*

*Syte de griper
griske de grafser
Går så til grunne
Grusomt og grovt*

KREVE

*Knipe, vår konge
Sølvvet må snokes
Skaffes og sikres*

KRENGE

Hvem kan?

BØTE

og hvordan?

KNIPE

*Broren er bergtatt
Bring ham brått*

SISKE

*Siske skjønner
Godt er grepet
Lurt og listig
Mennesker myke
Følger følelser*

(FORTSETTER)

KNIPE

Bring Broren!

KOR AV UNDERJORDISKE

(Mens Kittil slepes inn medtatt og slapp
som en sekk)**27. Broren bergtatt***Broren bergtatt
Bring ham bryskt
Før han frem og
Knel for Knipe*

KNIPE

*Menneske makk
Sønn av snok
Bror av banditt
Klag din klage*

KITTEL

*Konge du må fri meg
Slipp meg ut herfra
Fri meg
Slipp meg la meg dra
Si hvilken pris du vil ha*

KOR AV UNDERJORDISKE

(Samtidig med Knipe)

28. Å kirail bezil*Å kirail bezil Sølv
Å kirail bezil*

KNIPE

*Så! Frihet frister fremfor fortapelse. For en
frekkhet. Vi som gjerne gir deg vår
gjestfrihet. Vi som huser deg i vår heim og i
våre haller.*

KITTEL

Jeg holdes fanget.

KNIPE

*Så! Vår frende fanget. Følg mitt forslag: Vårt
sølv må sikres. Tas tilbake. Kan du det får du
frihet.*

KITTEL

*Alt du vil***29. Tre turer**

KNIPE

*Du får tre forsøk. Tre torsdager tar du turen.
Fare som fant. Vandre som vandringsmann. Be din
bror by deg vårt skinnende sølv. Skafter du
sølv
sølv
sølv får du din frihet. Feiler du er du
fortapt.*

(FORTSETTER)

KITTIL

Jeg får friste

KNIPE

Slipp snoken! Vis ham veien!
(Kittil vises ut)

KOR AV UNDERJORDISKE

*(Sopraner) Tre turer
(Alter) Vandre veien
(Sopraner) Bror mot bror og
(Alle) Sikre sølvet*EXT. Tunet klevar gård. 1700-tallet
(Kari)Kari er glad for Halvor og sølvet.
Ting har løst seg for henne.
Sølvet fungerer som hennes
medgift, noe hun har med seg inn i
ekteskapet. Halvor kommer og
forteller om en vond drøm. Om
fremtidige forbannelser.**30. Sølvet**

KARI

(beundrer Huldresølvet evt. pusser på det)

*Halvor synes meg vakker
Han er snill han er ung
Han vil hjelpe meg bære
Om min bør vil bli tung
Om min bør vil bli tung**Han er snill, han er kjærlig
Beste venn jeg kan få
Han vil hviske meg drømmer
Som jeg kan leve på
Som jeg kan leve på**Sølvet har gitt meg medgift
Til en gard stor og gild
Tvilen min er forsvunnet
Nå vet jeg vel hva jeg vil*Halvor kommer ut. Han virker
alvorlig og urolig.

HALVOR

Ah! Kari. Din medgift. Sølvet skal være av stor
verdi. Det gir oss trygghet om vi skulle møte
trangere tider.

KARI

Jeg er så glad for det, Halvor.

(FORTSETTER)

HALVOR
Jeg også, Kari.

KARI
(Senser Halvors uro)
Hva er det? Er det noe som tynger deg? Har du
sovet dårlig igjen?

HALVOR
Jeg har en vond drøm, som stadig vender
tilbake.

31. Drømmen

*Skygger farger skogen og
Natt får fargen rød
Vinden uler sorg i trærne
Lokker, som på død*

*Klagerop i natten
En Bekk blør som et sår
Slekter kommer nå med dommer
Såret blir til år
Mens en hesteko svis inn i min sjel
Klagerop i natten og
En Bekk som blør som sår*

*Rikdom etser bort og
Vår visdom pakker, drar
Kvinner jamrer stygt og lider
Mister det de har
Mens en hesteko svis inn i min sjel
Rikdom damper bort som dråper
Visdom pakker, drar*

*Arvegods blir sorger og
Glimrer som til hån
Ingenting av vårt beholdes
Lykken er til låns
Mens en hesteko svis inn i min sjel
Arvegods blir sorg og
Sølvvet glimrer som til hån*

KARI
Men ta det likevel som et godt tegn, Halvor.
Hesteskoen er et symbol for lykke.

HALVOR
Ja, når den får henge med åpningen opp.

KARI
Vi sørger for det. Vi skal henge hestekoer
over alle dører og holde på lykka vår.

HALVOR
Ja, la oss det.

KARI

Du har garden. Jeg har sølvet. Dette skal bli så bra, Halvor.

HALVOR

Du har rett. Det er sikkert bare en vond drøm. La oss glede oss. Vet du i dag er det kun to uker til bryllupet.

(De kysser og løper ut sammen.)

EXT. TUNET KLEVAR GÅRD. 1700-TALLET

Bryllupsforberedelser.

32. To uker igjen

KOR

(Stor aktivitet i tunet)

To uker igjen.

To uker til bryllup

To uker igjen.

To uker igjen.

SOLIST 1

Alt må vaskes og vendes

SOLIST 2

Bearmannen må ut

Bud om bryllup må sendes

SOLIST 1 OG SOLIST 2

To uker igjen.

KOR

Slakte kalven, sanke veden, invitere gjester, brygge ølet

To uker igjen

To uker til bryllup

SOLIST 3

Kjøttet slaktes og skjæres

SOLIST 4

Ølet brygges med flid

SOLIST 5

Matmora skal bæres

ALLE

To uker igjen

KOR

Slakte kalven, brygge ølet, invitere gjester, brygge ølet

To uker igjen

To uker til bryllup

(FORTSETTER)

SOLIST 3
Kjøgemester skal velges

SOLIST 4
Fisken fiskes i tjern

SOLIST 5
Alt blir godt som skal svelges

ALLE
To uker igjen

EXT. NABOGARD

33. Gråkufta

(Gunhild rører i grøten. Inn kommer mannen
OLA)

GONHILD
Jeg traff en bearmann fra Klevar. Nå blir det
som kunngjort i kirken. Bryllupet holdes om to
uker

OLA
Hvem er det som skal gifte seg?

GONHILD
Ola, da! Det er yngste sønnen, Halvor. Han
gifter seg med tjenestejenta, Kari.

OLA
Halvor ja. Men kan det være noe godt valg? Hun
har da vel ingen medgift.

GONHILD
Om hun har! Hun har sølv av det fineste slag.
Trenge de selge det, fikk de tusner for det.

OLA
Se det! Men hvordan går det med eldstebroren,
Kittil. Ble han funnet?

GONHILD
Bearmannen fortalte de hadde gitt opp søket. De
antar han er bergtatt

OLA
Så grusomt. Han var en flott kar, Kittil

GONHILD
Ja. Trofast. Snill. En solid kjernekar.

OLA
Men nå skal det bli glede i all sorgen likevel
med bryllupet

GONHILD
Bryllupet, ja. Hva skal du ha på deg?

(FORTSETTER)

OLA

Jeg tenker nok Gråkufta som henger på Stabburet
får duge

GONHILD

Nei, vet du hva! Ikke den gamle loslitte kufta. Jeg... Jeg
vil få med sydd nytt plagg etter siste mote. Jeg kjøpte silke
og blonder av en skredder på nabogarden.

OLA

Silke og ... Hva gjorde du sa du?!

GONHILD

Eg har kjøpt stoff til kjole

OLA

Du er galen! Har du brukt penger på det?!

GONHILD

Ja, nå syr jeg meg kjole og du skal stå i stil.
Det er stoff til deg også!

OLA

Kvinnfolk! Du skal være så fin på det! Jeg
synes kufta er fin og dessuten gir den meg en
stolthet over hvor jeg er fra

GONHILD

Vi går til skredderen og får sydd nye klær i
morgen. Slik blir det med den saken.

(sorti)

EXT. KLEVAR GARD 1700-TALLET
(Musikk.)

34. Skyer, kald vind

KOR

*Skyer. Kald vind.
Et gufs. Kjennes kaldt
Hør fuglene stilner
Blir stilt over alt*

*Se noen kommer
Et sørgelig syn
En fant eller En vandrer
Fra østskogens bryn*

*Hvem kan det være?
Hva ønsker han her?
Bærer han sykdom?
Pass, Ikke gå nær*

(Koret trekker seg ut. Halvor kommer i
tunet)

(FORTSETTER)

KOR AV UNDERJORDISKE
(Messer det følgende under dialogen)

35. Nekunk as ezchyst

*Nekunk as ezchyst
Ezschyst
Ezschyst Most*

HALVOR

Hva søker en vandringsmann i mitt tun?

VANDRINGSMANNEN

Kjenner du meg ikke igjen?

HALVOR

(Reagerer med sjokk og vantro.)
Du!?

VANDRINGSMANNEN

Det er meg, en vandrende ånd. Jeg kommer for å
be deg fri meg fra trolldommen.

HALVOR

(Senker kniven)

Trolldommen?

VANDRINGSMANNEN

Jeg gikk for å finne vann i bekken. Der ble jeg
bergtatt av de underjordiske. Det er
forferdelig.

(Musikk)

36. Fri meg

*Halvor, du må fri meg
Du er den rette
Fri meg
Fri meg fra dette*

Trolldommen sliter, er rå

KARI

(Kommer ut)

Halvor, hva er det nå?

VANDRINGSMANNEN

Halvor, du må forstå

KARI

La han gå, la han gå!

VANDRINGSMANNEN

*Halvor, du må gi meg
Gi meg en sjanse
Gi meg
Ja, eller kanskje*

Ikke si nei, eller gå

(FORTSETTER)

KARI

Halvor du må forstå

VANDRINGSMANNEN

Bror, ikke svikt meg nå

KARI

La han gå, la han gå

VANDRINGSMANNEN

*Sølv et fra setra
Blir ondt, ondt trolldom
Gi det tilbake
Er det jeg må be om*

*Sølv et fra Setra
Blir slemt, slemt av sorger
Gi det tilbake
Tro meg. Jeg borger...*

KARI

La han gå, la han gå

VANDRINGSMANNEN

*Trolldommen sliter, er rå
Halvor, kom hjelp meg nå*

HALVOR

(Trekker seg tilbake)

Beklager....

VANDRINGSMANNEN

(langsom sorti)

KOR AV UNDERJORDISKE

37. Ketzsher itzmjit

*Ketzsher itzmjit
Ketzsher itzmjit
Ketzsher itzmjit*

EXT. TUNET KLEVAR GÅRD. 1700-TALLET

Bryllupsforberedelser.

KOR

(Stor aktivitet i tunet)

38. En uke igjen

*En uke igjen.
En uke til bryllup
En uke igjen.
EN uke igjen.*

SOLIST 1

Bake kaker og flatbrød

(FORTSETTER)

SOLIST 2
Kinne smør, yste ost

SOLIST 3
Smake om det blir godt mjød

ALLE
En uke igjen

KOR
Smøret kinnes, mysen kokes, bake mange kaker, tappe ølet

En uke igjen
En uke til bryllup

SOLIST 4
Brurestakken blir fager

SOLIST 5
Sølvvet pusses med flid

SOLIST 6
Alle teller ned dager

ALLE
En uke igjen

KOR
Smøret kinnes, mysen kokes, bake mange kaker, tappe ølet

En uke igjen
En uke til bryllup

SOLISTENE
Vinduer må bli vaska
Senger luftes og res
Håret må under saksa

ALLE
En uke igjen

KOR
Salte fisken, koke mysen, bake kaker, smake ølet

ALLE
En uke igjen
(Øl-dans)

39. Øldans

KOR
(Stemningen og musikken skifter)

40. Skyer, kald vind (reprise)

Skyer. Kald vind.
Et gufs. Kjennes kaldt
Hør fuglene stilner

(FORTSETTER)

Blir stilt over alt

*Se noen kommer
Et sørgelig syn
En fant eller vandrer
Fra østskogens bryn*

*Hvem kan det være?
Hva ønsker han her?
Bærer han sykdom?
Pass, Ikke gå nær*

(Koret trekker seg ut. Vandringsmannen kommer. Enda mer slitt og sliten. Halvor og Kari kommer i tunet)

KOR AV UNDERJORDISKE
(Messer det følgende under dialogen)

41. Nekunk as ezchyst

*Nekunk as ezchyst
Ezschyst
Ezschyst Most*

HALVOR
Du kommer igjen

VANDRINGSMANNEN
Ja. Jeg kan ikke annet.

HALVOR
Vel

VANDRINGSMANNEN
Jeg ser det skal feires bryllup her

HALVOR
Ja. Kari og jeg skal....

VANDRINGSMANNEN
Jeg, skjønner. Det var det jeg tenkte å si deg.
Jeg kommer for å velsigne bryllupet deres. Jeg gir deg garden. Jeg gir deg alt, om du vil returnere sølvet.
(Musikk)

42. Fri meg (reprise)

*Halvor, du må fri meg
Du er den rette
Fri meg
Fri meg fra dette*

Trolldommen sliter, er rå

KARI
Halvor, han lurere oss nå?

VANDRINGSMANNEN
Halvor, du må forstå

(FORTSETTER)

KARI

La han gå, la han gå!

VANDRINGSMANNEN

*Sølv et fra setra
Blir ondt, ondt av trolldom
Gi det tilbake
Er det jeg må be om*

*Sølv et fra Setra
Blir slemt, slemt av sorger
Gi det tilbake
Tro meg. Jeg borger...*

KARI

La han gå, la han gå

VANDRINGSMANNEN

*Trolldommen sliter, er rå
Halvor, kom hjelp meg nå*

HALVOR

(Trekker seg tilbake)

Beklager....

VANDRINGSMANNEN

(langsom sorti)

EXTRA SCENE

EXT. TUNET KLEVAR GÅRD. 1700-TALLET

Ola og Gonhild kommer inn lettere
anpustet kledd i overdådige
rokokko-kostymer hvitpudrete med
parykker og det hele.

43. Rokokko

OLA

Vi kommer for sent. Jeg skulle ha valgt
gråkufta. Vi gjør oss til latter

GONHILD

DU gjør deg til latter. Ta deg sammen. Dette er
siste mote, som de går med i Paris

OLA

Måtte det snart bli et opprør der nede. Måtte
folket reise seg til kamp
(Musikk)

GONHILD

Til kamp!? Hold tåta på deg! Vi må vise vi
hører til sivilisasjonen vi også

(FORTSETTER)

OLA
 Nettopp. Jeg skulle valgt gråkufta. Dette føles
 kleint.

(Musikk)

En felespiller ankommer fulgt av
 to forlovere med "buttil og
 staup", dansere og bryllupsgjester
 i tradisjonelle drakter.
 Forloverne som allerede er i godt
 humør får seg en ekstra latter ved
 synet av Ola og Gonhild.

44. Bruremarsj (felesolo)

OLA (FORTS)
 Nå går jeg hjem!

GONHILD
 Du blir her!

OLA
 Jeg går

GONHILD
 I så fall går vi denne vegen

OLA
 Denne vegen er kortere

GONHILD
 Denne vegen er kortest

OLA
 Du får det alltid som du vil

GONHILD
 Jeg får det aldri som jeg vil

OLA
 Å huttetu

GONHILD
 Hva sa du?

OLA
 Fint vær i dag
 (Osv improvisasjon ad lib)

Danserne danser en dans i tunet.

45. Stabbedans (felesolo)

46. Tersen hoppar

KJØGEMESTEREN
*Tersen hoppar fe bogadraget
 Han hev´ so mykje av jentelaget*

(FORTSETTER)

*Han tullar lint og basen dreg
Og narrar jentun´te svinge seg*

*Vel møtt alle fra garder og grend
Her skal vi danse her skal vi feste
Her skal jenta få sin svend
I godt og vondt, men til det beste*

La oss spille brudgommen frem

Spillemannen og forloverne er gått inn etter Halvor. Han spilles ut. Halvor ut kledd som brudgom etter tradisjonen.

47. Jeg vil fri

HALVOR

*Jeg vil fri, jeg vil fri
Fri til jenta mi
Hun er fin hun er fin
Som en amorin*

*Hun sa ja, hun sa ja,
Hun som jeg vil ha
Hun er fin hun er fin
Som en amorin*

*Skjenk hver gjest, skjenk hver gjest
Nå skal vi ha fest*

HALVOR OG KOR

*Hun er fin hun er fin
Som en amorin*

HALVOR

*Hent min brud, hent min brud
Hør mitt ord, mitt bud*

HALVOR OG KOR

*Hun er fin, hun er fin
Som en amorin*

KJØGEMESTEREN

*Å vil du gifte deg, vil du lenger gå
Vil du lenger gå, tregar du derpå...*

*La oss spille ut Brura og se om brudgommen
snakker sant om hennes skjønnhet.*

Felespilleren og har gått inn i buret etter Brura. Trommevirvel. Spillemannen spiller en bruremarsj. Ut kommer først spillemannen, forloverne, ei brurekjerring, Kari som brud og ei brurekjerring til slutt.

(FORTSETTER)

I det Kari passerer døra på veg
til sin brudgom, slår den ene
forloveren skoen sin tre ganger i
dørkarmen.

48. Trommevirvel og bruremarsj

FORLOVEREN

Hør bruresmedden! Her kommer brura! Vekk med
alle vonde makter!

En rytter på en hvit hest står med
ett i tunet. Rytteren og hesten
har et dramatisk utseende.
(Rytteren er Vandringsmannen fra
tidligere.) Hest og rytter kledd
som av underjordiske. De
underjordiske omringer plassen.
Halvor griper Kari som for å
beskytte henne.

49. Har madik ki zcherlet

(STRØKET I 2014-VERSJONEN)

VANDRINGSMANNEN

(som rytter)

Ikke så fort!

KOR AV UNDERJORDISKE

(Messer det følgende)

Har madik ki zcherlet

Har madik ki zcherlet

Nekunk as ezchyst

Ezschyst

Ezschyst Most)

KOR

(Stemningen og musikken skifter)

50. Skyer, kald vind (reprise)

(STRØKET I 2014-VERSJONEN)

Skyer. Kald vind.

Et gufs. Kjennes kaldt

Hør fuglene stilner

Bli stilt over alt

Se en sort rytter

Et skremmede syn

En truende Vette

Fra østskogens bryn

Hvem kan det være?

Hva ønsker han her?

(FORTSETTER)

Bærer han trolldom?
Pass, Ikke gå nær)

51. For tredje gang

HALVOR OG KARI

Han
Han kommer igjen
Han kommer for tredje gang
Skjebnen slår seg vrang

VANDRINGSMANNEN

(Med rungende effektbehandlet stemme)

Skjebnen er vendt
Renner nå fra din hånd
La det bli kjent.
Jeg er din broders ånd

KOR

Det er hans bror!
Det er hans bror!

KARI

(Til gjestene)

Ikke tro hans ord
Åndens løgn er stor

VANDRINGSMANNEN

For tredje gang
Kommer jeg med min bønn
Gi opp ditt sølv
Alt her vil bli din lønn

KOR

Det er hans bror!
Det er hans bror!

KARI

(Til gjestene)

Åndens løgn er stor

Skjebnen kan snus
Det er alt jeg kan si
Gi opp ditt sølv
Gjør det og slipp meg fri

KARI (FORTS)

Halvor, min mann,
ikke la deg lure
Ånder har list
Ånder er sure

VANDRINGSMANNEN

Halvor, du må fri meg
Du er den rette
Fri meg
Fri meg fra dette

(FORTSETTER)

(Sint)
 Du gir meg en sjebne
 Et utfall så rått
 Jeg vil forsvinne
 Forsvinne for godt

HALVOR
 (Til sin bror)
 La oss i fred
 Dra dit ånder har bolig
 Vi har vår fest
 Stikk!
 Gjør det rolig

Vandringsmannen rir hesten mot
 sorti. Stopper. Samtidig dukker
 KNIPE opp.

52. Dommen

KOR AV BRYLLUPSGJESTER
 Hva er det som skjer?

KOR AV UNDERJORDISKE
 (Messer det følgende)
 Klubba er nå klar
 Dømmes skal de

KOR AV BRYLLUPSGJESTER
 Hva er det som skjer?

KOR AV UNDERJORDISKE
 Dommen dømmes hard
 Spådommen vil svi
 Klubba er nå klar
 Dømmes skal de
 Dommen dømmes hard

KOR AV BRYLLUPSGJESTER
 Dommen?

KOR AV UNDERJORDISKE
 Nå dømmes dommen

KOR AV BRYLLUPSGJESTER
 Spådom?

VANDRINGSMANNEN OG KNIPE
 Forsoninger forspilt
 Tre i tallet
 Spørsmål er stilt
 Kallet er kallet

KNIPE
 Krenka blir Klevar
 Forbannet fortapt

(FORTSETTER)

*Mye skal mistes
Av slikt som er skapt*

KOR AV UNDERJORDISKE

*Forbannet er Klevar
Den gildaste gard*

KNIPE

*Ved navnet som nevnes
vil trolldommen henge
Halvor skal aldri
Få livskraften lenge*

KOR AV BRYLLUPSGJESTER

*Trolldom og ondskap
Hovmod og dumskap*

KOR AV UNDERJORDISKE

*Forbannet er Halvor
Den gildaste kar*

KNIPE

*For rikdom skal ryke
Ingen blir rike
Visdom vil visne
Visdom må vike*

KOR AV BRYLLUPSGJESTER

*Alt er bare
Trolldom og ondskap
Hovmod og dumskap*

KOR AV UNDERJORDISKE

*For ingen på Klevar
Blir vis eller rik*

KNIPE

(Mot Halvor)

*Slekta skal svinne
Fra garden den grumme
Klevar vil visne og
Stolhet forstumme*

KOR AV UNDERJORDISKE

*Ingen av slekta
Får bli, det blir slik*

KNIPE

(Mot Kari som blir svimmel og vil falle
overende. Halvor støtter henne)

*Forbannet for all fremtid.
Som av sykdom skal sølvet smitte.
Evig dets eier vil aldri
kunne dommen kvitte*

VANDRINGSMANNEN

(Knipe og de underjordiske i frys. Rir
frem til Halvor og Kari)

(FORTSETTER)

*Dommen er sagt.
Bak dens ord står det makt.
Til all tid skal trammen bære et tegn
Synlig i sol synlig i regn.
Risset i stein der din Broder sto
Et avtrykk i form av en hestesko*

(Rir vekk fra dem. Stopper ytterst på
scenen paralellt med knipe på motsatt
side.)

HALVOR

Drømmen, Kari. Drømmen!
(Alle går i frys)

EPILOG

EXT. Tunet klevar gård. 1814

ANNE OLSDATTER

Forbannelsen lød: Ingen Halvor skulle vokse opp på garden. Ingen på Klevar skulle bli rik eller vis. Og Klevarslekta skulle forsvinne fra garden.

OLAV HALVORSSON

I tillegg hviler det forbannelse over sølvet. Kom her skal dere se..

(Tar med alle til dørhella. Heller litt vann på.)

Ved å helle litt vann på blir det tydeligere. Her ser dere selv. Merket etter hesten.

ANNE OLSDATTER

Hesteskoen

OLAV HALVORSSON

All spådommen har stemt til nå.

ANNE OLSDATTER

Det er ingen spøk

FUTEN

Med litt moderne vitenskap, vil man sikkert kunne konkludere med at dette skyldes en naturlig forklaring.

LENSMANNEN

Samtykker.

FUTEN

I det nye moderne Norge vil opplysningstanken gjelde. Folket skal opplyses. Vi skal bygge det nye riket på resonnement og fornuft. Vi skal skape et fritt samfunn. Ikke tynget av overtro, men bygget på den klare opplyste tanke. Det betyr at vi på sikt må fordrive mørke makter. Alt har sin naturlige forklaring.

LENSMANNEN

Ja, og som sagt heller jeg fremdeles mot den oppfatning at dette handler om et brodermord og at dette berømmelige sølvet handler om tjuvgods på avveie fra sølvgruvene på Kongsberg.

KOR AV UNDERJORDISKE

(Messer det følgende)

Bozor kann zsjak

De fire blir med ett tause.
Lytter.

(FORTSETTER)

LENSMANNEN

Det blåser visst opp.

FUTEN

Vind i løvet. Vi får komme oss videre til neste gard. Jeg har notert meg en sølvbeholdning verdt 42 1/2 specidaler. Jeg fører ingen videre anmerkninger. Takk. Og god kveld.

(53. Trolldom

STRØKET I 2014-OPPSETNINGEN

KOR AV UNDERJORDISKE

*Trolldom tærer
Virker videre
Giftig grusom*

EXT.)

54. Finale: 200 år

TUTTI

*200 år
20 decennier
2 sekler
Et fjellkledt land
Liggende kystrik mot nord*

*200 år
20 decennier for frihet
200 år
Feires i toner og ord*

*Menn av folket (112 satt ved samme bord)
Skrev en grunnlov (Anker og Falsen skrev lovens ord)
17. Mai ble Norge som rike født*

*Norges rike (200 år som en fri Nasjon)
Uavhengig (selv om en krig krevde motaksjon)
Trass i motstand står fortsatt riket støtt*

*200 år
20 decennier
2 sekler
Et folk i vekst
Frodig i tro og natur*

*200 år
20 decennier for samhold
Et åpent land
Fellesskap, ulik kultur*

*Rik historie (som nitten-fem, ut av svensk union)
Selvbevissthet (kamp for vår rett som en fri nasjon)
Demokratisk, løftes som ideal*

(FORTSETTER)

*Likeverdig (kvinnen har stemt mer enn 100 år)
Toleranse (par deler kjønn og et folk forstår)
Ja, vi elsker, retten er sosial*

*200 år
20 decennier
2 sekler
En stor suksess
Grunnloven vår fyller år*

*200 år
20 decennier for Norge
Frihet mot nord
Håper det alltid består*

55. Applaus

SLUTT

En særlig takk til Eivind Klevar og Olav Klever for sine bidrag i forbindelse med manusarbeidet.

Roar A. K. Bøye - 25. Juli 2013